

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding geitenhouderij, Hollander 5 te Heythuysen

Advies over de reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

10 oktober 2019 / projectnummer: 3415

Advies voor de inhoud van het MER

Brinkhaus Geitenhouderij B.V. wil op locatie Hollander 5 te Heythuysen drie bestaande pluimveestallen slopen om een nieuwe geitenstal bouwen voor de huisvesting van 2.056 geiten. Daarmee zullen op de locatie in totaal 4.908 volwassen melkgeiten worden gehouden. Daarnaast wil de initiatiefnemer een bestaande opslagruimte ombouwen tot een stal waarin 600 opfokgeiten en afmestlammeren tot een leeftijd van 60 dagen kunnen worden gehouden. De initiatiefnemer wil een innovatief stalconcept realiseren, wat niet eerder in de geitenhouderij is toegepast. Ter onderbouwing van de benodigde vergunningen worden de milieugevolgen van de uitbreiding van de geitenhouderij beschreven in een milieueffectrapport. De gemeente Leudal heeft de Commissie m.e.r. om advies gevraagd over de gewenste inhoud van het MER.

Figuur 1: luchtfoto locatie (bron: Mededeling Bergs Advies)

Essentiële informatie voor het MER

De initiatiefnemer heeft een Mededeling¹ laten opstellen. In deze Mededeling wordt ingegaan op de reikwijdte en het detailniveau van het nog op te stellen MER. Soms zijn daarbij al berekeningen gemaakt, bijvoorbeeld voor luchtkwaliteit. Uit de Mededeling was voor de Commissie niet direct duidelijk welk stalconcept de initiatiefnemer wilde toepassen. Een bezoek aan de locatie² heeft dit opgehelderd.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie voor het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over de benodigde vergunningen het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

¹ Mededeling m.e.r.-procedure Hollander 5 te Heythuysen (Bergs advies B.V.), 9 april 2019.

² De Commissie heeft op 6 september 2019 de locatie bezocht.

- Een beschrijving van de verschillende alternatieven, met daarin een duidelijke beschrijving van de gebruikte emissiebeperkende technieken.
- Een vergelijking van de milieueffecten van de verschillende alternatieven en varianten met de referentiesituatie.
- Een beschrijving van de mogelijke gevolgen van de stikstofuitstoot op daarvoor gevoelige beschermde natuurgebieden. Beschrijf in ieder geval een optie waarin geen sprake is van nadelige gevolgen.

Besluitvormers, belanghebbenden en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie aanvullend, en soms in meer detail, welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Mededeling van 9 april 2019. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de Mededeling voldoende aan de orde komen.

Achtergrond

Voor het verwijderen van de pluimveestallen en bouwen van de nieuwe geitenstal met uitbreiding van het aantal dieren zijn diverse vergunningen nodig, zoals een omgevingsvergunning en een natuurbeschermingsvergunning. De uitbreiding van het aantal geiten is op grond van categorie D14 van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage m.e.r.-beoordelingsplichtig. De initiatiefnemer heeft ervoor gekozen om vrijwillig de m.e.r.-procedure te doorlopen en een project-MER op te stellen. Aan de Commissie m.e.r. is gevraagd om te adviseren over de inhoud van het nog op te stellen MER.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert bevoegd gezag over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leudal – besluit over het project.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3415](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

1 Achtergrond, doel en wettelijk kader

1.1 Achtergrond en doel

De Mededeling geeft een beknopte beschrijving van het huidige bedrijf, de aanleiding voor en het doel van de uitbreiding van de geitenhouderij. Neem dit over in het MER.

1.2 Beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het voornemen en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. De Mededeling refereert in verschillende hoofdstukken aan wet- en regelgeving. Neem de genoemde beleidskaders over in het MER, bij voorkeur op één plek. Ga daarnaast ook in op:

- Het provinciaal besluit geitenhouderij van 20 december 2018 (geitenstop);
- Het gemeentelijk geurbeleid;
- De meest recente onderzoeken en adviezen over de effecten op gezondheid, zoals de recente onderzoeken over endotoxinen;
- Recente inzichten ten aanzien van brandveiligheid en dierenwelzijn, zoals het actieplan brandveilige veestallen 2018 –2022 en de recente Kamerbrief van de minister van Natuur, Landbouw en Voedselkwaliteit over stalbranden³ en de relevante eisen uit het Bouwbesluit;
- Het beleid van de melkgeitensector (Platform Melkgeitenhouderij⁴).

1.3 Te nemen besluit(en)

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor de omgevingsvergunning. Daarnaast zullen mogelijk andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen, zoals een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

2 Voorgenomen activiteit en alternatieven

2.1 Algemeen

Tijdens het locatiebezoek heeft de initiatiefnemer het voorkeursalternatief met innovatief stalconcept nader toegelicht, waarbij de ingaande stallucht door grondbuizen wordt geconditioneerd en naderhand, bij het verlaten van de stal, wordt behandeld door middel van ionisatie⁵ om de lucht van schadelijke en ongewenste aerogene componenten te zuiveren. Dit stalconcept is niet helder en navolgbaar beschreven in de Mededeling. De initiatiefnemer

³ Op 14 januari 2019 heeft de Minister van LNV een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over stalbranden:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/01/14/kamerbrief-over-stalbranden>

⁴ <https://platformmelkgeitenhouderij.nl/wp-content/uploads/2019/08/Plan-verduurzaming-geitensector-def..pdf>

⁵ Bij Ionisatie worden onder andere stofdeeltjes (negatief) geladen en worden deze deeltjes aangetrokken waardoor ze van de luchtstroom worden gescheiden.

heeft als reden aangegeven dat dit stalconcept nu nog wordt ontwikkeld en nog niet is erkend in de regelgeving. De initiatiefnemer wil daarom vergunningen aanvragen voor een traditioneel stalsysteem. De initiatiefnemer verwacht dat het nieuwe stalsysteem ten opzichte van traditionele stalsystemen van de geitenhouderij een veel lagere milieubelasting zal hebben en ook beter zal zijn voor de gezondheid (mens en dier).

De Commissie adviseert om beide stalconcepten (ionisatie-systeem en een echt traditioneel stalsysteem) nader uit te werken en als volwaardige alternatieven te onderzoeken in het MER. Dit maakt het mogelijk om de systemen te kunnen vergelijken op hun gevolgen voor de omgeving. In paragraaf 2.2 adviseert de Commissie nog een stalconcept te onderzoeken, namelijk het toepassen van de nieuwe stal met een luchtwasser.

Het innovatieve stalconcept voor de geitenhouderij maakt het nodig om een uitgebreide beschrijving te geven van het voornemen, de aangewende technieken en de milieueffecten die daarvan verwacht worden, met hun mate van onzekerheid. Dit stalsysteem is nog niet toegepast in de Nederlandse geitensector en kent hierdoor nog geen vastgestelde emissiefactoren op basis van bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). De Commissie merkt op dat er een Proefstallenregeling is waarmee desgevraagd innovatieve perspectievolle emissiereducerende technieken een bijzondere emissiefactor toegekend kunnen krijgen ten behoeve van de vergunningverlening.

Ga voor beide beschrijvingen van stalconcepten ten minste in op:

- een beschrijving van het gehele werkproces, inclusief aan- en afvoer en bereiding van voer (malen en mengen), vervoersbewegingen en andere activiteiten in het 'projectgebied'⁶;
- de uitvoering van het voornemen, inclusief diercategorieën, aantal dierplaatsen, maximaal aantal te houden dieren en huisvestingssystemen, rekening houdend met het Besluit emissiearme huisvesting, de voor deze sector gangbare leefoppervlakenormen en de vigerende welzijnswetgeving (Besluit houders van dieren);
- de stallen, inrichting en installaties door middel van een duidelijke tekening, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda;
- de wijze waarop ventilatie en luchtzuivering plaatsvindt met de hierbij toe te passen ventilatie-capaciteiten en dimensies van luchtaanvoer en afvoerkanalen. Ga ook in op hoe wordt geborgd dat de luchtaanvoer via de grondbuiskanalen plaatsvindt;
- de wijze van opslag en afvoer van mest;
- welke hygiënemaatregelen worden genomen voor mens (werknemers en bezoekers) en dier;
- preventieve en schadebeperkende maatregelen en voorzieningen ter voorkoming en bestrijding van brand en ter verhoging van de veiligheid van de dieren;

Geef een overzicht van de beoogde fasering en planning.

⁶ De Commissie verwacht dat beide stalconcepten nauwelijks verschillen in het werkproces, handelingen en voorzieningen. Een eenmalige beschrijving is voldoende, met eventueel een afwijkingentabel waar beide concepten in verschillen.

2.2 Alternatieven en varianten

Alternatieven

De Commissie adviseert om drie volwaardige alternatieven uit te werken en te onderzoeken op de te verwachten milieueffecten. Van één alternatief adviseert de Commissie ook een variant uit te werken. Werk in het MER de volgende alternatieven uit:

- Nieuwe stal met ionisatie-techniek.
- Nieuwe stal met luchtwasser⁷. De Commissie acht dit alternatief van belang vanwege de toename van geur en ammoniak in de nieuwe situatie. Luchtwassystemen kunnen deze geurhinder en de ammoniakemissie verminderen.
- Nieuwe stal zoals beschreven in de Mededeling, traditioneel stalsysteem.

Geef aan of de verschillende alternatieven kunnen voldoen aan de eisen van vigerende wet- en regelgeving. Een belangrijke eis uit het Besluit omgevingsrecht is dat de best beschikbare technieken (BBT) worden toegepast. Geef in het MER aan hoe hieraan wordt voldaan.

Variante

In de Mededeling geeft initiatiefnemer aan in het MER de mogelijkheden te willen onderzoeken om ook de bestaande stallen uit te voeren met emissiereducerende huisvestingssystemen. De Commissie sluit hierbij aan en adviseert om te kijken naar de bestaande stallen en maatregelen die mogelijk zijn om negatieve milieueffecten te reduceren. Onderzoek als variant op alternatief 2 wat de milieugevolgen zijn als ook de bestaande geitenstallen worden uitgerust met een luchtwassysteem. De Commissie veronderstelt – omdat de resultaten van het toepassen van de ionisatietechniek nog moeten worden onderzocht – dat het uitrusten van nieuwe en bestaande stallen met luchtwassystemen op dit moment zorgt voor de grootste reductie van milieueffecten, zoals ammoniakreductie.

Voorkeursalternatief

Laat in het MER zien hoe vanuit de doelen van het project en het onderzoek naar alternatieven is gekomen tot een voorkeursalternatief. Motiveer de daarin gemaakte keuzes.

2.3 Referentie en huidige feitelijke situatie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied – uitgaande van de 'vergunde situatie' – en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga daarbij uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in de omgeving van het bedrijf en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

In de Mededeling zijn twee referentiesituaties beschreven. De vigerende omgevingsvergunning⁸ biedt meer ruimte dan de vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming⁹. De vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming is de meest

⁷ In de Mededeling wordt al aangegeven dit alternatief te willen uitwerken. Onderzoek in het MER welke type luchtwasser de meeste positieve milieueffecten tot gevolg heeft.

⁸ In de Mededeling Ref.1 genoemd.

⁹ In de Mededeling Ref. Wnb genoemd.

beperkende vergunning. De Commissie adviseert daarom deze vergunning, voor wat betreft stalsystemen en dieren aantallen, als uitgangssituatie te nemen voor de referentiesituatie.

Wat verandert er voor de omgeving?

Hierboven heeft de Commissie geadviseerd de dierbezetting volgens de vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming te gebruiken als referentiesituatie. Voor de omgeving zal de verandering echter anders zijn, omdat de pluimveestallen al enkele jaren niet meer in bedrijf zijn. Aangezien de initiatiefnemer participatie en draagvlak van belang vindt, acht de Commissie het wenselijk om ook aan te geven wat de milieueffecten van de alternatieven zijn ten opzichte van de huidige feitelijke situatie.

3 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

Het doel van het MER is de milieugevolgen van het voornemen en relevante alternatieven in beeld te brengen, en te onderzoeken hoe milieueffecten met mitigerende maatregelen verminderd kunnen worden.

Onderbouw in het MER de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen worden bepaald.

3.1 Leefomgeving en gezondheid

3.1.1 Geur

Uit de Mededeling blijkt dat, uitgaande van een nieuwe, traditionele geitenstal, de geurhinder zal toenemen ten opzichte van de referentiesituatie, maar vergunbaar blijft. Dit zal zowel gelden voor de voorgrondbelasting als voor de achtergrondbelasting. De feitelijke geurtoename zal echter voor de omgeving nog groter zijn, vanwege het nu niet in gebruik hebben van de pluimveestallen.

Beschrijf en toets de effecten van de alternatieven en varianten op de geuremissies, geurbelasting en geurhinder. Ga daarbij uit van de standaard geuremissies ten gevolge van het houden van geiten. Geef ten minste kwalitatief weer hoe de aanvoer, overslag en bereiding van voer¹⁰ en de opslag en afvoer van mest¹¹ van invloed is op de geurhinder.

Geef voor de referentie, het voornemen en de alternatieven inzicht in:

- de afstand tot in de omgeving gelegen woningen en andere gevoelige bestemmingen;
- de (cumulatie van) geurbelasting in de omgeving en ter plaatse van de gevoelige bestemmingen;
- het aantal geurbelaste gevoelige bestemmingen;
- de te verwachten geurhinder;

¹⁰ Beschrijf de hoeveelheid, verwerking en keuze van het soort voer.

¹¹ Tijdens het locatiebezoek is aangegeven dat mest in pandig wordt opgeslagen en ook dat de lucht afkomstig van de mest met Ionisatie wordt bewerkt, alvorens deze de stal verlaat. Dit kan mogelijk zorgen voor een daling van de geurhinder ten opzichte van andere vormen van mestopslag.

- de toe- en afname van de geurbelasting bij de gevoelige bestemmingen (zowel voorgrond- als achtergrondbelasting).

Geef op basis hiervan aan of voldaan wordt aan de geurnormen van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de geurverordening van de gemeente Leudal¹². Toets daarbij ook aan de Handreiking geurhinder en veehouderij, zowel voor wat betreft de voorgrond- als de achtergrondbelasting. Geef de huidige en toekomstige geurniveaus weer op adresniveau zodat duidelijk wordt waar een toe- of afname kan worden verwacht. Betrek bij het bepalen van de geurbelasting de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en nieuwe (vergunde) veehouderij-initiatieven in de omgeving.

3.1.2 Luchtkwaliteit

Onderzoek in het MER de effecten van het voornemen en de alternatieven op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ zoals beschreven in de Mededeling, ook als de effecten zich onder de grenswaarden bevinden. Presenteer de resultaten van de berekeningen door middels van contourenkaarten en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige bestemmingen. Geef ter plaatse van de gevoelige bestemmingen aan hoe groot de bijdrage van de veehouderij is aan de achtergrondconcentratie en waar een toe- en afname in luchtconcentraties, vergeleken met de referentiesituatie en de alternatieven.

Beoordeel de bijdrage aan de achtergrondconcentratie en toets de luchtconcentraties aan de grenswaarden en de WHO advieswaarden voor PM₁₀¹³ en PM_{2,5}.

3.1.3 Geluid en Licht

Breng in het MER de geluidsbelasting en de mogelijke lichthinder door het voornemen en alternatieven in beeld, toets aan geldende wet- en regelgeving en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij in op:

- de geluidsemissies en -immissies op geluidgevoelige bestemmingen voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor de representatieve bedrijfssituatie, inclusief regelmatig terugkerende geluidspieken, zoals het laden of lossen van bijvoorbeeld voer en mest en het malen van het voer;
- de geluidsbelasting vanwege het (extra) vrachtverkeer van en naar de inrichting. Ga ook in op afwijkende situaties, door bijvoorbeeld seizoensdrukke en piekmomenten. Voer deze beschrijving kwantitatief uit, wanneer een knelpunt kan ontstaan voor omliggende woningen;
- de mogelijke lichthinder die optreedt. Beschrijf of er in de stallen een verlichtingsregime wordt toegepast om de dagperiode te verlengen en zo ja, onderzoek of er lichtuittreding plaatsvindt en wat de hinder hiervan is voor de omgeving.

¹² Verordening geurhinder en veehouderij van de gemeente Leudal.

¹³ De WHO advieswaarde voor PM₁₀ is 20 µg/m³. De WHO-advieswaarde voor PM_{2,5} is 10 µg/m³.

Veiligheid en (dier)gezondheid

Veeziekten

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld bij uitbraak van veeziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen worden genomen om binnen het bedrijf dieropvang te realiseren. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook door de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

Gezondheid omgeving

Beschrijf, op basis van de hierboven gevraagde informatie, de effecten van het voornemen op de leefomgeving: de toe- of afname van de geurbelasting, geluidbelasting en de concentraties van fijn stof. Ga ook in op de gevolgen voor de leefomgeving van de emissie van endotoxinen en geef aan wat de te verwachte toe- of afname van endotoxinen is ten opzichte van de referentiesituatie (zoals beschreven in paragraaf 2.6.2.2. van de Mededeling). Neem in het onderzoek de meest recente onderzoeken Veehouderij en Gezondheid Omwonenden mee.

Beschrijf daarnaast in het MER de risico's met betrekking tot zoonosen (met name Q-koorts) en antibioticaresistentie. Betrek hierbij:

- de afstand tot en de dichtheid van andere veehouderijen in het gebied;
- de afstand tot gevoelige bestemmingen;
- de stallen, het voer en de mest;
- het huisvestingssysteem;
- de bedrijfsvoering, inclusief aan- en afvoer van dieren;
- herkomst van dieren;
- het personeel;
- diercontact (contact tussen mensen en dieren);
- de hygiëne (bijvoorbeeld het hebben van hygiënesluis in de bestaande en nieuwe stallen).

Ga in op de mogelijke maatregelen om de risico's voor de volksgezondheid zoveel mogelijk te beperken.

Stalbranden

Stalbranden hebben grote impact op de omgeving/milieu en op de dieren. Tijdens het locatiebezoek is door de initiatiefnemer aangegeven dat maatregelen worden getroffen ter voorkoming van stalbranden en ten behoeve van de veiligheid van de dieren, zoals compartimentering van technische ruimtes en aanwezigheid van vluchtroutes.

Beschrijf welke maatregelen worden genomen en hoe deze zich verhouden tot de geldende wet- en regelgeving, zoals het actieplan stalbranden 2018-2022, het Bouwbesluit en de recente Kamerbrief van de minister van LNV van 19 juni 2019. In deze recente Kamerbrief zijn resultaten aangegeven van het onderzoek naar prioritaire maatregelen ter voorkoming en bestrijding van stalbranden. Geef aan of er overleg is geweest met de gemeente en brandweer over het bouwontwerp en wat de uitkomsten hiervan zijn. Onderzoek in het MER maatregelen ter voorkoming en bestrijding van stalbranden en ter borging van de veiligheid van de dieren¹⁴, ook voor de bestaande stallen.

¹⁴ Denk daarbij aan periodieke elektrischeuring, brand- en rookdetectie, compartimentering, bliksemafleiders, dakisolatie, de mogelijkheid om luchtwassers automatisch uit te schakelen, brandbestrijdings- en blusvoorzieningen, bereikbaarheid voor hulpdiensten en calamiteiten- en evacuatieplannen.

3.2 Natuur

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen de voorgenomen activiteit kan hebben voor de natuur. Beschrijf of er naast de natuur met een beschermde status (zoals Natura 2000-gebieden, NNN en WAV-gebieden) ook andere waardevolle natuur voorkomt in de nabijheid van het bedrijf (zoals ecologische verbindingzones). Geef aan of de alternatieven naast de natuureffecten door verzurende en vermistende emissies nog andere natuureffecten kan hebben, zoals verstoring of verdroging.

Stikstofdepositie

Uit de Mededeling blijkt dat het voornemen meer stikstofdepositie veroorzaakt dan de huidige natuurvergunning toelaat. Zo vindt er door het voornemen bijvoorbeeld 0,12 mol/ha/jaar meer depositie plaats op Natura 2000-gebied Leudal en 0,09 mol/ha/jaar op het natuurgebied de Groote Peel dan in de huidige situatie.

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Daaruit blijkt dat de Passende beoordeling bij het PAS niet als toestemmingsbasis kan dienen voor plannen en projecten die leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden met instandhoudingsdoelstellingen voor stikstofgevoelige soorten en habitattypen. Dit betekent dat voor het voorkeursalternatief een eigen Passende beoordeling moet worden opgesteld, indien significante gevolgen als gevolg van toenemende stikstofdepositie niet op voorhand uitgesloten kunnen worden.

Bij deze beoordeling kunnen mitigerende maatregelen worden meegenomen¹⁵. Denk hierbij vooral aan maatregelen aan de bron, interne saldering en externe saldering (met een bron buiten het bedrijf). Voor bronmaatregelen moet met wetenschappelijke zekerheid worden beschreven hoeveel stikstofdepositie de maatregel wegneemt.

De Commissie adviseert daarom in het MER een optie te onderzoeken waarin geen sprake is van nadelige gevolgen op Natura 2000-gebieden. Mogelijkheden hiervoor zijn het verminderen van het aantal geiten en het toepassen van emissie reducerende staltechnieken in de nieuwe en/of oude stallen.

Soortenbescherming

De oude pluimveestallen zullen worden vervangen door nieuwe stallen voor geiten en techniek. Onderzoek of er beschermde soorten zijn te verwachten in het plangebied en geef aan welk beschermingsregime voor de betreffende soort of soorten geldt. Bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

¹⁵ Het ministerie van LNV werkt momenteel samen met andere overheden aan een beleidslijn voor toekomstige vergunningverlening. Zie ook de brief van de Tweede Kamer van 27 juni 2019: Stand van Zaken Programma Aanpak Stikstof (PAS) voor de korte termijn en brief van 13 september 2019: Stand van zakenbrief met inventarisatie projecten die mogelijk gevolgen ondervinden van de PAS-uitspraak.

3.3 Bodem en Water

Beschrijf in het MER de bestaande bodemkwaliteit in het plangebied en de mogelijk bodembedreigende activiteiten die zullen plaatsvinden binnen de inrichting, bijvoorbeeld door de sloop en bouw van de nieuwe stallen. Onderzoek maatregelen om de bodem te beschermen.

Beschrijf in het MER de gevolgen van het voornemen op de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en onderzoek maatregelen om het water te beschermen. Besteed hierbij aandacht aan het reinigings-, spoel- en hemelwater en de onttrekking van grondwater tijdens de sloop en bouw van de stallen. Geef aan waar infiltratievoorzieningen komen en wat de omvang van deze voorzieningen zal zijn.

3.4 Landschap

In de Mededeling is aangegeven dat het voornemen landschappelijk wordt ingepast om te kunnen voldoen aan de Kwaliteitsregels in het bestemmingsplan. De Commissie Welstand van de gemeente Leudal heeft inmiddels een positief oordeel gegeven over het onderhavige plan. De Commissie m.e.r. acht het nodig om de effecten van het voorkeursalternatief op het landschap in het MER te onderzoeken. Beschrijf in het MER het beleid in de provincie Limburg en het beleid van de gemeente Leudal. Onderbouw in het MER, dat de inpassing van het voornemen past binnen de uitgangspunten van provinciaal en gemeentelijk landschapsbeleid. Maak zoveel mogelijk gebruik van visualisaties om de beleving van het nieuwe bedrijf (vooral vanaf de openbare weg) inzichtelijk te maken. Geef ook aan of de alternatieven op dit punt van elkaar verschillen.

3.5 Energie

Geef aan wat het te verwachten energieverbruik zal zijn van de alternatieven ten opzichte van elkaar en de huidige vergunde situatie. Onderzoek welke energiebesparingsmaatregelen te nemen zijn en wat het effect van de maatregelen is. Onderzoek welke mogelijkheden er zijn voor eigen hernieuwbare energieproductie (bijvoorbeeld zonnepanelen).

4 Overige aandachtspunten voor het MER

4.1 Onzekerheden, monitoring en evaluatieprogramma

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en varianten en bij de toetsing van de alternatieven en varianten aan wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.

Geef daarvoor in het MER inzicht in:

- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven. Zo is nog onduidelijk wat de bron-effect relatie is tussen het verhoogd voorkomen van longontstekingen en de uitstoot van geitenhouderijen, maar er wordt op dit moment

nader onderzoek gedaan naar de oorzaken. Neem de laatste stand van zaken mee (zoals ook in paragraaf 2.2 genoemd) in de beschrijving van onzekerheden;

- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, monitoring plaatsvindt en welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden. Tijdens het locatiebezoek gaf initiatiefnemer aan te onderzoeken op welke wijze emissies gemonitord kunnen worden, zodat er ‘real-time’ inzicht komt in de emissies van de alternatieven. De Commissie acht dit ook wenselijk gezien het mogelijke voornemen om een stalconcept te realiseren met een ionisatie-techniek, waar nog weinig bekend over de effecten op emissiereductie.

4.2 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document goed leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Sjoerd Bokma

Willem Foppen

ir. Jan Jaap de Graeff (voorzitter)

Tom Ludwig MA. (secretaris)

Renske Nijdam

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Omgevingsvergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D14, 'De oprichting, wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren'.

Bevoegd gezag

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Leudal.

Initiatiefnemer

Frank Brinkhaus Geitenhouderij B.V.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie gemeld geen zienswijzen of adviezen te hebben ontvangen.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3415](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

